

PREPORUKE

PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2018/234

od 14. veljače 2018.

o poticanju europskog karaktera i učinkovite provedbe izbora 2019. za Europski parlament

EUROPSKA KOMISIJA,

Uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,

budući da:

- (1) Člankom 10. stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji utvrđeno je da su građani neposredno predstavljeni na razini Unije u Europskom parlamentu.
- (2) Člankom 10. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji utvrđeno je da svaki građanin ima pravo sudjelovati u demokratskom životu Unije i da se odluke donose na što otvoreniji način i na razini što je moguće bližoj građanima.
- (3) Člankom 17. stavkom 7. Ugovora o Europskoj uniji utvrđeno je da Europsko vijeće mora uzeti u obzir izbore za Europski parlament kad Europskom parlamentu predlaže kandidata za predsjednika Komisije.
- (4) Radi daljnjeg jačanja europskog karaktera i učinkovite provedbe izbora za Europski parlament potrebno je pravovremeno ažurirati i dopuniti neke elemente Preporuke Komisije 2013/142/EU ⁽¹⁾.
- (5) Veoma je važno jačati demokratski legitimitet EU-a i sudjelovanje građana u političkom životu na razini Europe. Građani bi bili spremniji glasati na izborima za Europski parlament da su svjesniji utjecaja politika EU-a na svoj svakodnevni život te da vjeruju kako mogu utjecati na donošenje najvažnijih odluka, na primjer na izbor člnika institucija EU-a i utvrđivanje prioriteta za budućnost Unije.
- (6) Nužnost jačanja odgovornosti i transparentnosti odnosi se i na Europsku komisiju. Zato je preispitala Kodeks ponašanja članova Komisije ⁽²⁾. Novi Kodeks članovima Komisije omogućuje da se kandidiraju na izborima za Europski parlament bez obveze uzimanja dopusta. Zbog te su promjene revidirana i relevantna pravila Okvirnog sporazuma o odnosima između Europskog parlamenta i Europske komisije ⁽³⁾.
- (7) Politike o kojima se odlučuje na europskoj razini izravno utječu na svakodnevni život građana i osjećaju se na lokalnoj razini. Za odlučivanje na izborima za Europski parlament, građani moraju znati zašto je to važno. Uključivanje građana u razmatranje europskih pitanja potiče demokratsko sudjelovanje građana u donošenju politika EU-a. Od siječnja 2015. aktualna Komisija održala je 478 dijaloga s građanima u svim državama članicama, u suradnji i s institucionalnim partnerima kao što su Europski parlament, nacionalni parlamenti, Odbor regija i Europski gospodarski i socijalni odbor. Od veljače 2018. do 9. svibnja 2019. Komisija će organizirati još petstotinjak dijaloga (ili sudjelovati u njihovu organiziranju) u suradnji s državama članicama, regionalnim i lokalnim tijelima te s Europskim parlamentom i drugim europskim institucijama.

⁽¹⁾ Preporuka Komisije 2013/142/EU od 12. ožujka 2013. o poticanju demokratske i učinkovite provedbe izbora za Europski parlament (SL L 79, 21.3.2013., str. 29.).

⁽²⁾ Odluka Komisije od 31. siječnja 2018. o Kodeksu ponašanja članova Europske komisije (C (2018) 700 final).

⁽³⁾ Odluka Europskog parlamenta od 7. veljače 2018. o reviziji Okvirnog sporazuma o odnosima između Europskog parlamenta i Europske komisije (2017/2233(ACI)).

- (8) Nekoliko država članica najavilo je spremnost na angažman u širokim javnim raspravama o budućnosti Europe, a u nizu država članica takvi se nacionalni dijalozi već odvijaju. Uključivanjem građana diljem Europe i održavanjem javnih događanja organiziranih u skladu sa svojim političkim strukturama i praksom, države članice mogu pomoći da građani osvijeste važnost svojih glasova za odabir vizije koja će najviše unaprijediti europski projekt. To bi se trebalo događati od sastanka čelnika 23. veljače 2018. do sastanka na vrhu u Sibiu 9. svibnja 2019., uoči izbora za Europski parlament: na njemu bi šefovi država i vlada trebali donijeti zaključke o sljedećim koracima Unije.
- (9) Europske političke stranke imaju ključnu ulogu u oblikovanju europske političke svijesti, poticanju sudjelovanja birača i u izražavanju volje građana Unije. Ta se uloga može i pojačati budu li idućih mjeseci komunicirale s bliskim nacionalnim strankama i civilnim društvom te nastojale raditi na podizanju razine svijesti o odlukama o budućnosti Europe i interesima građana koje predstavljaju.
- (10) Sustav s „vodećim kandidatima” (*Spitzenkandidaten*) za predsjednika Komisije prvi je put primijenjen na izborima za Europski parlament 2014.
- (11) Pridonio je jačanju učinkovitosti Unije i njezina demokratskog legitimiteta koji počiva na dva stupa- izravnom zastupanju građana u Europskom parlamentu i neizravnom zastupanju građana putem vlada država članica u Europskom vijeću i Vijeću. Pridonio je i jačanju odgovornosti Komisije u skladu s člankom 17. stavkom 7. Ugovora o Europskoj uniji. Trebalo bi ga i dalje primjenjivati i poboljšati s obzirom na predstojeće izbore za Europski parlament 2019.
- (12) Europske i nacionalne političke stranke trebale bi znatno prije početka predizborne kampanje, a po mogućnosti do kraja 2018., objaviti kojega kandidata za predsjednika Komisije podupiru te, po mogućnosti do početka 2019., objaviti njegov/njezin program. To bi vezu između glasa pojedinačnog građanina Unije za konkretnu političku stranku na izborima za Europski parlament, kandidata za predsjednika Komisije kojega ta stranka podupire i njegove/njezine vizije budućnosti Europe učinilo transparentnijom.
- (13) Otvorenim, uključivim i transparentnim branjem svojih vodećih kandidata, primjerice na „predizborima”, europske političke stranke i nacionalne stranke koje su im članice još bi više ojačale taj proces. To bi pridonijelo i privlačenju pozornosti šire javnosti i mobiliziranju biračkog tijela.
- (14) Člankom 10. stavkom 4. Ugovora o Europskoj uniji i člankom 12. stavkom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, europskim političkim strankama dodijeljena je ključna uloga. Statut i financiranje europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada regulirani su na europskoj razini. Radi transparentnosti i jačanja kontrole i demokratske odgovornosti europskih političkih stranaka Komisija je predložila izmjene relevantnih pravila prije izbora za Europski parlament 2019. ⁽¹⁾ Konkretno, pristup financijskim sredstvima iz općeg proračuna Europske unije trebalo bi uvjetovati time da stranka objavi program i logotip europske političke stranke kojoj pripada. Građanima bi od samog početka trebalo ponuditi jasne i relevantne informacije kako bi shvatili učinak svojih glasova na razini europskih stranaka. Stranačka događanja, kao što su kongresi i predizborne kampanje nacionalnih stranaka, primjerena su i učinkovita dodatna sredstva za obznanjivanje te veze i povećavanje njezine vidljivosti.
- (15) Započinjanje predizbornih kampanja za izbore za Europski parlament mnogo ranije nego u prošlosti i obznanjivanje pripadnosti nacionalnih stranaka europskim strankama prije početka kampanje pridonijelo bi povećanju europske dimenzije tih izbora.
- (16) Uzimajući u obzir specifičnosti nacionalne stranačke i političke scene u državama članicama, Europske političke stranke potiče se da prije početka kampanje, a po mogućnosti prilikom objavljivanja imena svojeg kandidata za predsjednika Komisije, objave kojem se klubu zastupnika Europskog parlamenta namjeravaju pridružiti, odnosno hoće li osnovati klub zastupnika u idućem sazivu Europskog parlamenta. To bi dodatno povećalo transparentnost veze između nacionalnih stranaka, europskih političkih stranaka i klubova zastupnika u Europskom parlamentu.

⁽¹⁾ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada – COM(2017) 481 od 13. rujna 2017.

- (17) Poticanjem i olakšavanjem informiranja birača o povezanosti nacionalnih stranaka s europskim političkim strankama tijekom predizborne kampanje prije izbora za Europski parlament te, gdje je to moguće, i na glasačkim listićima koji se za te izbore koriste države članice povećale bi vidljivost europskih političkih stranaka i platformi koje one predlažu tijekom cijelog europskog izbornog procesa..
- (18) Člankom 22. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije utvrđeno je da svaki građanin Unije ima pravo glasati i kandidirati se na izborima za Europski parlament u državi članici u kojoj je odlučio živjeti, a Direktivom Vijeća 93/109/EZ⁽¹⁾ utvrđeni su detaljni aranžmani za ostvarivanje aktivnog i pasivnog biračkog prava na izborima za Europski parlament za građane Unije koji borave u državi članici koje nisu državljanima.
- (19) Kao potpora sudjelovanju građana i europskoj dimenziji izbora za Europski parlament potiče se promicanje prepoznavanja i širenja najboljih praksi i mjera koje države članice primjenjuju u pripremi i provedbi tih izbora, među ostalim u pogledu ostvarivanja biračkog prava europskih građana koji žive u državi članici koja im nije matična država kao i u pogledu promicanja ostvarivanja biračkog prava slabo zastupljenih skupina uključujući osobe s invaliditetom.
- (20) S obzirom na rizike za izborni proces od kibernetičkih napada i dezinformacija kakvi su viđeni prilikom nedavnih izbora i kampanja, trebalo bi poticati dijeljenje iskustava među državama članicama o tim pitanjima.
- (21) Države članice, kao i europske i nacionalne političke stranke, imaju posebnu odgovornost za poticanje demokratske i učinkovite provedbe izbora za Europski parlament,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

Uključivanje europskih građana u raspravu o europskim pitanjima pred izbore za Europski parlament

1. Od sastanka čelnika 23. veljače 2018. i u skladu sa svojim političkim strukturama i praksama, države članice trebale bi organizirati javna događanja radi uključivanja građana u javnu raspravu o pitanjima Europske unije i budućnosti Europe. S tim javnim događanjima treba nastaviti do sastanka čelnika u Sibiu 9. svibnja 2019., neposredno pred izbore za Europski parlament.

Tijekom tog razdoblja europske političke stranke i nacionalne stranke trebale bi podizati razinu svijesti građana o bitnim pitanjima Unije i o tome što će u budućem sazivu Europskog parlamenta one poduzeti u vezi s tim pitanjima.

Podrška kandidatu za predsjednika Europske komisije

2. Bitno prije izbora za Europski parlament, a po mogućnosti do kraja 2018., svaka europska politička stranka trebala bi objaviti kojeg kandidata za funkciju predsjednika Europske komisije podržava. Svaka stranka bi, po mogućnosti do početka 2019., trebala objaviti i politički program kandidata kojeg podržava.

Europske političke stranke i njihove pridružene nacionalne stranke trebale bi svoje glavne kandidate odabrati na otvoren, uključiv i transparentan način.

Nacionalne političke stranke trebale bi se pobrinuti da se njihov promidžbeni materijal i političke emisije uoči izbora za Europski parlament koriste i za informiranje građana o kandidatu za funkciju predsjednika Europske komisije kojeg podržavaju i o njegovu/njezinu programu.

Informiranje birača o pripadnosti nacionalnih stranaka europskim političkim strankama

3. Uzimajući u obzir specifičnosti nacionalne stranačke i političke scene u državama članicama, nacionalne političke stranke koje sudjeluju na izborima za Europski parlament a pripadaju nekoj europskoj političkoj stranci trebale bi prije tih izbora i prije početka predizborne kampanje objaviti kojoj europskoj političkoj stranci pripadaju te kojeg vodećeg kandidata podržavaju.

U mjeri u kojoj je to moguće, nacionalne političke stranke tu bi informaciju, uključujući logotip te europske političke stranke ako je to primjenjivo, trebale prikazati na uočljiv način u promidžbenom materijalu te svim priopćenjima i političkim emisijama.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 93/109/EZ od 6. prosinca 1993. o utvrđivanju detaljnih aranžmana za ostvarivanje aktivnog i pasivnog biračkog prava na izborima za Europski parlament za građane Unije koji borave u državi članici čiji nisu državljanima (SL L 329, 30.12.1993., str. 34.).

Europske političke stranke potiče se da prije početka kampanje, a po mogućnosti prilikom objavljivanja imena svojeg kandidata za predsjednika Komisije, objave kojem se klubu zastupnika Europskog parlamenta namjeravaju pridružiti, odnosno hoće li osnovati klub zastupnika u idućem sazivu Europskog parlamenta.

Poticanje i olakšavanje informiranja birača o pripadnosti nacionalnih stranaka europskim političkim strankama

4. Države članice trebale bi poticati i olakšati informiranje biračkog tijela o pripadnosti nacionalnih stranaka europskim političkim strankama kao i o njihovim vodećim kandidatima prije i tijekom izbora za Europski parlament, primjerice dopuštajući i potičući obznanjivanje takve pripadnosti u promidžbenom materijalu, na *web*-mjestima nacionalnih i regionalnih stranaka članica i, gdje je to moguće, na glasačkim listićima koji se za te izbore koriste.

Učinkovita provedba

5. Kako bi se osiguralo da europski građani koji žive u državi članici koja im nije matična mogu ostvariti svoje biračko pravo u toj državi članici i promicalo ostvarivanje biračkog prava slabo zastupljenih skupina uključujući osobe s invaliditetom te u cilju poticanja demokratske provedbe i visoke izlaznosti na izborima za Europski parlament, potiče se nadležna tijela država članica da sudjeluju na sastanku koji će se uz potporu Komisije održati na proljeće 2018. u cilju razmjene najboljih praksi i praktičnih mjera.

Nadležna tijela država članica potiču se i da na temelju iskustva država članica utvrde najbolje prakse u prepoznavanju rizika za izborni proces od kibernetičkih napada i dezinformacija.

Ova Preporuka upućuje se državama članicama te europskim i nacionalnim političkim strankama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. veljače 2018.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER
